
Právníci v e-výuce obstáli, zvažují i televizní ministudio

Právníci v e-výuce obstáli, zvažují i televizní ministudio

„Každý dělal, co mohl – bez ohledu na věk a na technické znalosti,“ komentuje e-learning v době koronavirové krize **JUDr. Věra Honusková, Ph.D.**, členka kolegia děkana Právnické fakulty UK. Právě ona patřila k těm fakultním pilířům, na nichž právníci od jara „stavěli“ vynuceně rychlý přechod od kontaktních setkávání do převážně elektronické výuky a v rozhovoru pro Forum přibližuje zvláštní zkušenost, již byli akademici letos vystaveni.

Jak v březnu zareagovala „práva“ na náhlou nemožnost kontaktní, osobní výuky?

Právnická fakulta UK reagovala především rychle, až mě to překvapilo. Zadání učit online jsme dostali v podstatě souběžně s uzavřením školy, a jen pár dnů nato jsme dostali manuál, kde byly odkazy a návody k jednotlivým platformám. **Bylo to nějak centralizováno?**

Z mého hlediska bylo dobře, že fakulta nechala hodně věcí na nás. V tom zmatku, kdy mnoho z nás zároveň ještě pečovalo o své děti či se snažilo pomoci starším rodičům – a další se zase museli kvůli svým zdravotním omezením snažit vyhnout všemu rizikovému – bylo dobré, že jsme si mohli vybrat platformy a způsob výuky; nemuseli jsme se vejít do jednoho „mustu“, ale k té volnosti jsme dostali návod, abychom netápali, případně netápali dlouho.

Co jste volila vy?

Naštěstí jsem už nějaké webové prostředí používala, takže byl přechod trochu snazší. Jen jsem se dosud moc nepřátelila s Moodle, ale přes léto to budu muset napravit (*usmívá se*) a přehodím si kurzy nejspíš tam, anebo do platformy MS Teams. Kolegové z některých jiných kateder byli připraveni dokonce i s kurzy v Moodle a přechod na online výuku jim nedělal problém takřka vůbec. Kolegové z vedení PF UK navíc dali dohromady skupinu studentů – dobrovolníků. Ti prostřednictvím emailů pomáhali; mohli jsme se na ně obrátit s prosbou o radu a technickou podporu při výuce. A měli jsme i možnost podpory od naší metodičky výuky. Takže když se na to zpětně dívám - pokud jsme chtěli, mohli jsme si docela dobře zmenšit množství domnělých i skutečných problémů. Ale ono to nebylo lehké ani tak.

Zmínila jste Moodle, MS Teams. Které nástroje se vám nejvíce osvědčily?

Na fakultě jsme využívali různé nástroje. Záleželo asi trochu na tom, co už si předtím vyučující vyzkoušeli. A výběr prostředí pak zásadně ovlivnil způsob, jakým učili. Pokud budu hovořit za sebe, chtěla jsem po studentech k seminářům z mezinárodního práva každý týden vypracování několika otázek, na něž jsem jim pak nahrávala video zpětnou vazbu v Zoom. V té zpětné vazbě jsem používala powerpointovou prezentaci, již jsem měla na ten původní seminář připravenou – jen jsem si ji musela trochu přepracovat. Stejně jako při běžné výuce jsem proklikávala na videa, ukazovala věci v

materiálech...

Proč právě Zoom?

Hodně se mi u Zoom líbilo, že jsem mohla sdílet obrazovku a na ní materiály, ukazovat na věci, které byly zapotřebí pro zdůraznění látky. A na tu zpětnou vazbu se studenti ideálně, pokud jsme všichni vše stihli včas, podívali den před seminářem. Seminář v Zoom byl už jen k otázkám, které je napadly při zpracovávání tématu a sledování té mé zpětné vazby.

Byli nějakí pedagogové, kteří se stali „tahouny“ distanční výuky?

U nás běží hodně věcí po katedrách. Já osobně byla s kolegy z mojí katedry v kontaktu poměrně málo, někteří kolegové z jiných kateder to měli stejně, jinde zas jinak. Vždycky to bylo katedra od katedry. Na některých katedrách byli v kontaktu hodně, výuku zvládali bez problémů a případné překážky překonali tím, že zkušenější pomáhali těm, kdo s online nástroji dosud pracovali jen málo. O konkrétních tahounech nevím, ale věřím tomu, že byli.

Proděkan PF UK **Marek Antoš**: „Leckdo jsme se o leccos ‚distančního‘ snažili, ale kolegyně Honusková má navíc výhodu, že se věnuje i metodicky rozvoji úrovně vzdělávání na naší fakultě a i v rámci své výuky toho vyzkoušela víc, takže myslím dovede nabídnout komplexnější pohled,“ doporučil k rozhovoru právě expertku na azylové a migrační právo z Katedry mezinárodního práva PF UK.

Objevovaly se překážky?

Překážky nastaly. Počínaje tím, že někteří neměli doma počítač anebo ho museli sdílet s dětmi, jež se samy učily online; jiní nebyli tak sžití s internetem, přes pomalé připojení až po neznalosti nástrojů e-výuky. Ale přišlo by mi divné, kdyby žádné problémy nenastaly.

Jaké máte hlavní poznatky z nuceného přechodu na e-learning?

Odnáším si hlavně dojem, že byl nucený přechod na e-learning nesmírně náročný. Musela jsem si promyslet všechny kurzy úplně od začátku. Z původního plánu zůstal cíl, základy prezentací a pracovní listy. Musela jsem vymyslet, jak studenty motivovat, jak udělat výuku zábavnou pro sebe i pro ně. Celé znovu. Ale uvědomila jsem si, že i tohle jde. Jen je třeba se znovu podívat na cíle, metody, na nástroje, jež použiji. Uvědomila jsem si, že výuka online neznamená pouhé překlopení toho, co děláme kontaktně, na bezkontaktní, je to kompletně jiný způsob, jiné pojetí. Ale udělali jsme nakonec na dálku i *moot court* (simulované soudní řízení) a bylo možné v jisté míře konat i praxe. Nečekala jsem to a příjemně mě to překvapilo.

Chyběli vám „živí“ studenti a případně kdy nejvíce?

Živí studenti mi chyběli moc. Ráda učím a ráda se studenty diskutuji, ráda s nimi pracuji ve skupinkách, ráda se dívám na to, jak v našem oboru „rozkvétají“ a na konci semestru jsou úplně jinde než na začátku. Brala jsem zpočátku online výuku jako nutné zlo, která mi ale nemůže plně nahradit osobní interakci se studenty. A ten pocit „nutného zla“ se týká

právě té odtazitosti, té vzdálenosti od reálného kontaktu (...) Nejtěžší pro mě bylo natáčení video zpětných vazeb. To jsem mluvila do prázdna a připadala jsem si jako v nějakém ilegálním vysílání Rádía 1 před třiceti lety, kdy začínalo nahoře na Letné „pod Stalinem“.

Máte nějaké originální příběhy z PF UK, případně opravdu neotřelé nápady?

Myslím, že na PF UK probíhala výuka obdobně jako na fakultách jiných. Každý dělal, co mohl – bez ohledu na věk, na technické znalosti... Za moc dobrý nápad považuji zmíněnou skupinku studentů; asi dvacet jich bylo. Kolega mi říkal, že se na ně obrátilo přes třicet učitelů, jimž pomohli s natáčením videopřednášek, s návody a podobně. Moc zajímavé mi vlastně přišlo i to, co se dělo mimo výuku: dobrovolnické aktivity, vzájemná pomoc. Myslím, že vzájemná pomoc byl leitmotiv i toho, co dělala PF UK jak směrem od vedení dovnitř, tak i vyučující mezi sebou, případně studenti mezi sebou, a vlastně to do určité míry probíhalo i na ose vyučující a studenti, to byla ta emailová adresa pro případnou pomoc. Naše fakulta snad obstála právě jako ono společenství – ne izolovaní lidé, ale ti, kdo se snaží řešit věci spolu.

Jak se dá zkoušet na dálku? Dařilo se vám to nějak?

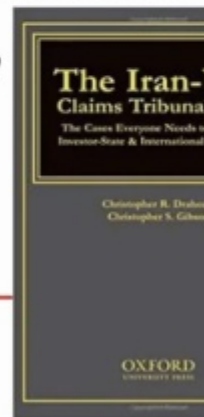
Zkoušení na dálku jde. Vidím v něm – a zejména u ústního zkoušení – řadu „ALE“, a vím, že to tak vnímá nemálo kolegů z naší fakulty... Mně osobně u takových ústních zkoušek vadí, že vidím špatně řeč těla, neumím zachytit, co znamenají odmlky studenta a zrak upřený na delší dobu mimo obrazovku, nemohu při nejlepší vůli zajistit dokonalé technické provedení a podobně. Asi by bylo nutné přejít třeba na tzv. *open-book* zkoušky, celé je pojmut jinak. Ale vím, že na dálku proběhly i klauzurní práce, mnoho lidí bylo takto vyzkoušeno. O zkoušení na dálku se na PF UK vedlo mnoho debat, řešila se i možnost komisí, kde by byla část lidí přítomna na fakultě a část připojena přes notebook, což snad také proběhlo.

MP ODPOVĚDNOST - PŘÍKLADY

- Diplomatický a konzulární personál USA v Teheránu (USA v Írán), MSD, 1980.
- [film Argo](#) - ukázka

- O: za co je Írán odpovědný? Proč Pracujte s:
 - Návrh článků o odpovědnosti ..., zejm. čl. 2 + přičitatelnost chování státu
 - ...diplomatické právo?

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Využijete nějak získaných poznatků do budoucna ve výuce na právech?

Já osobně poznatky rozhodně využiji. Už tu novou přípravu jsem dělala s tím, že ji použiji i v dalších letech. Třeba otázky, na které měli studenti připravit odpovědi, mi přišly vhodné pro využití i při klasické kontaktní výuce. Stejně tak natáčení. Patrně bych netočila úplně celé přednášky, ale krátká tematická videa, která slouží k ozvláštňení. Prostě jako doplněk. Právnická fakulta UK chce využít poznatků také; probírají se na komisi pro otázky studia a vím, že tam kolegové chtějí něco využít do běžného provozu. A také chtějí rozšířit kapacity pro natáčení videopřednášek, takže budeme mít možná na fakultě malé studio (*směje se*).